

לפני 25 שנה

בגיליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק התפרסם מאמרו של העורך, תחת הכותרת "הסיכוי השלישי", שהתייחס למצבה של ישראל על סף מלחמה. כותבת-השער כללה תחקיר מקיף על החזית-השנייה של ישראל — סוריה, תולדותיה, כלכלתה, מדיניותה, הרעב האוכלוסיה שלה וכוחה הצבאי. בהמשך הסידרה "הרשימה השחורה" סופר על השתמטותם של שייקה ורקוני, שלום לינום, נתן צבי ואחרים מתשלום לקרן-המגן. פרט מעניין: מתוך 1500 חברים בהתאחדות בעלי-התעשייה שילמו לקרן 345 חברים בלבד.

במחזור "קורא יקר" הוחזק לקראים, בין השאר, כי: "לפני הדישנים ילדה חברת המערכת, סילבי קשת, את בתה הבכורה.

בגין חונך את רעיון הקמת הליכוד * פודסי פרסים ספרותיים * דויד בן-גוריון נגד הרומנים

"העולם הזה" 949 תאריך: 22.12.1955

אוטובוס לא הצליחו לזהות את הכיס במסדר זיהוי משטרתי, יצא הכיס מן השורה, וזיהה חמישה מקרבנותיו.

חכנון התה לישראל

בתל-אביב, הוגשה תלונה מטעם חברת תכנון המים לישראל נגד המזנוני במשרד החברה, מספר 873 פתקאות מזויפות לשתיית תה. גבה תמורת כל אחת מהן 40 פרוטה.

פירצה קולאת לנקיט

בגבעתיים, התלונן צורף הזהב מרדכי ווינגרטן כי מצא נקיט בחדר-הרחצה של דירתו, הלך להודות לקרובים שייחס להם את המתנה הבלתי-צפויה, מצא בחזרו כי הגנבים, שהשליכו את הנקיט פנימה מבעד לחלון הפתוח, גנבו מהדירה 350 גרם זהב, 12 שרשרות, שני צמידים, 25 מדליונים, שלושה שעוני-זהב, ר. 400 ל"י במזומן.

תחזית מזג האוויר

במעברת נחלת-יהודה, בשעה שהשומר יוסף יעקב האזין לשידורי קול ישראל מבעד לאוזניות, חדר ברק לאנסונה, פגע באוזניה, שרף חור של 15 סנטימטר במזרון הספה.

אנשים

- בפגישה עם פעילי פיתוח הנגב, ניכשל לפתע ראש-הממשלה דויד בן-גוריון בפליטת-פה מליצית למדי, אבל אצל מתאימה ביותר להוגה חזון-קיבוץ הגלויות: "אינני גורס רומנים!" המבוכה היתה רבה, כשהתברר כי בישיבה נכחו ארבעה מעולי רומניה.
- כששמע ח"כ חרות הד"ר יוחנן באדר על הופעת קלסתרו של שרה-חוקי מנשה שרת בשערו של השבועון הגרמני זר שפיגל, אמר בחיוך דק: "זה השער לאדוני, צדיקים יבואו בו..."
- רבי-אלוף במילואים ייגאל ירין אמר בעצרת-ים שנערכה למען קרן המגן: "עלינו להקד את חגורתנו כדי להגדיל את חגורתנו."
- חברת-הכנסת מטעם אחדות-העבודה, יגאל אלון, טען כי "אין מקום לפשרות על גבולות ישראל, ובמידה שהערכים יתר ייחסו אליהם כגבולות גידיים — הם ינודו קדימה ולא אחורנית."
- הסופר הנודע שמואל יוסף עגנון, בהסבירה את היעדרו מועידת אגודת ה"סופרים": "לשמע מה שאני רוצה לומר — הרי אין שומעים. אלא מה? אני בא ומנענע ראשי על מה שאחרים אומרים. עכשיו הגעתי לגיל כזה שכבר קשה לי לנענע את הראש."
- המשורר יצחק שליו, בנמקו את התנגדותו להצטרפותה של אגודת הסופרים להסתדרות הכללית: "ההסתדרות איננה היום מה שהיתה. כבר אינה סמל לחלוציות, כי אם לביורוקרטיה ושחיתות. ואפשר להיות חלוץ גם מחוץ להסתדרות. מוטב להיות בטלנים מאשר מושחתים."
- השליטים החדשים של ארגנטינה גילו נקודה נוספת העשויה לשים ללעג את רוגנה המודח של ארגנטינה, חואן פירון: החקירות העלו כי אחיה של אלוה ("אויטיה") פירון המנוחה, נתן הוראות למישרד רישום התושבים לזייף את גילה של אשת-הרוזן המפורסמת, כדי שתחשב לצעירה יותר מכפי שהיתה באמת.

שניה: הוא קיווה לקבל את פרס ישראל, הגדול פי שניים בערכו (1000 ל"י). חשש, ובצדק, כי הפרס הקטן ידחה את הגדול יותר. הרי לא נהוג להעניק שני פרסים ספרותיים על אותה יצירה ספרותית.

אולם שמיר לא היה היחיד שעשה חשבון את משה שמיר מחשבון פרס ישראל כדי את משה שמיר מחשבון פרס ישראל כדי ליעדו לחברה הוותיק, חתנו ומתרגמו של שלום-יעליכם, יצחק דוב ברקוביץ, שכבר

פוליטית, יהיו הגרעין המכריע בכל מפלגה מאוחדת, ולא גילו נכונות רבה לערוך את הסימפוזיון המבוקש. אולם מבחינה אחרת היה מיכתבו של מפקד אצל לשעבר תכסס מחוכם מאוד: הוא יעשה רושם על בוחרים רבים, כי סיעה מלוכדת, בעלת 28 חברים, תהיה עד אין שיעור חזקה יותר מכל מפלגה אחרת בכנסת. מילבד מפא"י, ותתן בסיס המוני לימין.

חלם אחד מעסקני חרות: "ההמונים

חתן-פרס ביאליק משה שמיר ואשתו צביה שלא על מנת לקבל פרס

שלנו, הכסף של הציונים הכלליים, זה כוח" אולם הסיכויים של חרות לכבוש את שתי גדות הימין בכנסת היו קלושים.

פרסים

מדריך הטלפון

"יבוא יום ויחלקו את הפרסים לפי ספר הטלפונים!" ניבא לא מיכר הסופר ש"י עגנון, השבוע נסתבר שמילבד ספר-הטלפונים ישנו עוד מדריך לחלוקת פרסים ספרותיים — לא פחות מזור.

הפעם באה ההודעה של מתן פרס ביאליק במפתיע. זו הפעם הראשונה בהיסטוריה מיהרה ועדת-הפרס להודיע מראש מי חתן הפרס, הדבר אירע בדיוק 24 שעות אחרי שחבר הוועדה קרא במדור תצפית של העולם הזה (948) כי משה שמיר ייסרב לקבלו. החתן המיועד: משה שמיר.

שרשרת המיקרים. היתה סיבה ל"חיפזון. הוועדה ביקשה להעמיד את שמיר במבוכה ולפני עובדה מוגמרת, להכריחו לקבל את הפרס. כי החתן-בעל-כוחו רמז מראש על התנגדותו, כמחאה על הקיפוח השיטתי של אברהם שלונסקי, אויב אגודת הסופרים*. יתכן שהיתה לשמיר סיבה

* בשנה שעברה נידחה מתן הפרס כימעט בשנה, כתוצאה מהחלטת ועדת ה"שופטים להעניף את אורי צבי (רחובות הנהר) גרינברג על אברהם שלונסקי.

הגבול

הכישלון הפנימי

יושבראש ועדת-השרים לענייני חוץ ר" ביטחון, משה שפירא, שמע את הידיעה במהירות חדשה של קול ישראל בחצות. שרה-חוקי משה שרת קרא את דבר הפעולה בעיתון בחוקי-לארץ. כל שאר חברי המ"י שלה שמעו על פשיטת צה"ל על עמדות הסורים ליד ים כנרת (העולם הזה 948) מאחד משני המקורות האלה.

עובדה זו גרמה השבוע למשבר שרעם מתחת לפני האדמה. קרא במאמר ראשי עורך הארץ, חברת-הכנסת גרשום שוקן: "דיקטטורה צבאית!" שרי הממשלה מ" שורות מפ"ם, אחדות-העבודה, הפרוגרסיביים והדתיים התכוננו לשפוך את ליבם בישיבת הממשלה.

ערימת הנזקים. יתכן שהמשבר לא היה מגיע לעוצמה זו לולא היתה ההצלחה הצבאית של הפעולה מלווה בכישלון מחולט בחזית ההסברה הפנימית. איש לא הבין מה היתה התועלת הפוליטית או הצבאית שלה, ואילו מתנגדי הפעולה הציבו בפני הציבור ערימה נכבדה של נזקים. לדעתם גרמה הפעולה בין השאר:

- לסירוב האמריקאים לספק נשק-מגן לישראל, אחרי שתחילה היתה אצלם נכור נות לספק כמויות קטנות.
- להרחקת צרפת, המעוניינת מאוד בידידות סוריה, מישראל, אחרי שנשארה הידידה האחרונה של המדינה.
- להידוק היחסים בין מצרים וסוריה.
- לשיכלול העמדות הסוריות באותה גיורה של החזית, על סמך לקח הפעולה. "כפעם הבאה..." אם קיווה משהו את הלחץ על בת-בריתה הצפונייה תכניה כי עבד-אל-נאצר לוותר על פאסיביטתו ולפתוח במלחמה נגד ישראל, טעה. עבד-אל-נאצר, הסבור כי השעה אינה כשרה בשבילו למלחמה, לא חלם כלל לעזור לישראל ולספק לה סיבה למלחמה מוגעת. הוא הבטיח לסורים, בהודעה נימצת אך חסרת תכלית: "כפעם הבאה..."
- אולי היו נימוקים משכנעים יותר לפעולה המפוראת. אולם האוצר הישראלי, שליכו מלא גאוה על גבורת חייליו, לא שמע אותם.

מפלגות

שתי גדות לימין

תנועת-החרות רוצה להרחיב את גבולות המדינה ולכוננה על שתי גדות הירדן. על כן טוענים ידידיה כי היא תנועה אימפריאליסטית. השבוע הוכיחה התנועה כי האימפריאליזם, ממש כמו הצדקה, מת-חיל בבית.

כתב מנחם בגין, מנהיג סיעת חרות, המחזיקה 15 צירים בכנסת, לפרץ ברבי שטיין, מנהיג הציונים הכלליים השולט על 13 צירים: "הריני מתכבד להציע לאדוני לפתוח בשחיתות, כדי לברר אם קיימת אפשרות להביא לידי איחודן של שתי המפלגות..."

הציונים הכלליים (כיום): המפלגה הר ליברלית) חששו כי אנשי חרות, הסרים למשמעת מנהיגם והמגובשים מבחינה